

5. Galant, V., Jakubczyc, J., and M. Paprzycki. "Infrastructure for e-commerce." Researchgate, www.researchgate.net/profile/Marcin_Paprzycki/publication/228864891_Infrastructure_for_E-Commerce/links/0fcfd50880ba017099000000/Infrastructure-for-E-Commerce.pdf. Accessed 1 Mar. 2018.
6. "E-Commerce Infrastructure Planning and Management." Tech-talk, tech-talk.org/2015/02/10/e-commerce-infrastructure-planning-and-management/ Accessed 1 Mar. 2018.
7. "European Union will have the digital single market." 5 Pershui ukrainskyi informatsiinui, www.5.ua/nauka/u-yes-zapratsiuie-iedynyi-rynok-tsyfrovyykh-tekhnologii-156259.html. Accessed 11 Mar. 2018.
8. "Korea intends to invest in the market of digital Infrastructures." Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=fd9d0f0c-c31d-49d9-bd80-cae0659ea24f&title=KoreiaPlanuInvestuvatiURozvitokTsifrovoiInfrastrukturi4-gTa5-gVUkraini.2 Accessed 12 Mar. 2018.
9. "On Electronic Commerce. Law of Ukraine" *Vidomosti Verkhovnoi Rady*, vol. 45, 2015, p.410, zakon5.rada.gov.ua/laws/show/675-19. Accessed 12 Mar. 2018.

Рецензенти:

Куриляк В. Є. – д.е.н., проф., завідувач кафедри міжнародної економіки Тернопільського національного економічного університету;

Білецька І. М. – к.е.н., доц., завідувач кафедри міжнародної економіки, маркетингу та менеджменту Івано-Франківського навчально-наукового інституту менеджменту THEU.

УДК 336.7

ББК 65.26

Мацук З.А.

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ПІДТРИМКА ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ НА
РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ**

Івано-Франківський національний
технічний університет нафти і газу,
Міністерства освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Карпатська, 20, м. Івано-Франківськ,
76000, Україна,
тел.: (0342) 50-45-74,
e-mail: fin@nung.edu.ua

Анотація. У статті досліджено інформаційно-аналітичне забезпечення фінансових послуг на ринку цінних паперів. Використано системний підхід, зокрема в процесі визначення основ побудови інформаційної інфраструктури ринку цінних паперів та встановлені характеру зв'язків та залежностей між її окремими елементами. Доведено, що найважливіша роль у торгівлі фінансовими активами належить інформації. Виділено та охарактеризовано її основні елементи: інформація щодо емітентів цінних паперів, статистичні дані щодо цінних паперів, дані щодо фондових індексів та інформація інформаційно-рейтингових агентств.

Ключові слова: фінансова послуга, інформація, забезпечення, ринок цінних паперів.

Matsuk Z.A.

**INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT OF FINANCIAL SERVICES ON
THE SECURITIES MARKET**

Ivano-Frankivsk National Technical
University of Oil and Gas,

Ministry of Education and Science of
Ukraine,
Department of Finance,
Karpatska str., 20, Ivano-Frankivsk,
76000, Ukraine,
tel: (0342) 50-45-74
e-mail: fin@nung.edu.ua

Abstract. The article analyzes the informational and analytical support of financial services on the securities market. A systematic approach in determining the main areas of construction of the information infrastructure of the securities market and the established nature of the links and relationships between its individual elements has been used. It is proved that the most important role in the financial assets trading belongs to information. The main elements of it are identified and characterized: information on issuers of securities, securities statistics, data on stock indexes and information of rating agencies.

Key words: financial service, information, support, securities market.

Вступ. Без сумніву, в усіх сферах людського життя основне місце належить інформації. Життя стає неможливим в інформаційному вакуумі, тому ще в 60-х роках минулого століття академік А. Берг звернув увагу на поступове проникнення інформації в усі сфери життя людей та суспільства [1]. Відтоді інформація заволоділа світом та стала одним із головних понять, які визначають специфіку та характер його цивілізаційного розвитку.

Проблематика інформаційного-аналітичного забезпечення ринку цінних паперів посідає важливе місце в дослідженнях та публікаціях як українських так і іноземних вчених. Серед яких особливу увагу привертають наукові праці А. Головка [2], А. Дроб'язко [3], Ю. Коваленко [4], Р. Коробки [5], С. Науменкової [6], І. Рекуненка [7], В. Опаріна та В. Федосова [8] та інших, знайомство з якими дозволило оцінити роль інформації у процесі торгівлі фінансовими активами. Не зважаючи на значну кількість досліджень в даній сфері, питання пов'язані з інфраструктурою ринку цінних паперів залишаються відкритими для наукового вивчення.

Постановка завдання. Мета роботи – дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення фінансових послуг на ринку цінних паперів. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань: розглянути роль інформації в процесі торгівлі фінансовими активами; виділити та охарактеризувати основні елементи інформаційного забезпечення ринку цінних паперів.

Результати. Ринок цінних паперів, будучи складною системою, забезпечує обіг специфічних фінансових активів – цінних паперів. Сьогодні торгівлю фінансовими активами важко уявити без фінансових посередників (інфраструктурних учасників): торговців цінними паперами (брокерів, дилерів, андеррайтерів), компаній з управління активами, інвестиційних фондів тощо. Торгівля фінансовими активами може здійснюватися як на фондовій біржі, так і на позабіржовому ринку. Надзвичайно важливим є інформаційне забезпечення діяльності інституційних інвесторів, клієнтами яких є фізичні та юридичні особи з низьким рівнем фінансової грамотності та відсутністю практики торгівлі фінансовими активами. Все це актуалізує потребу у специфічному за змістом та способами реалізації інформаційному забезпеченні. Без повного та якісного інформаційного забезпечення операції з фінансовими активами будуть схожими на купівлю-продаж “кота в мішку”.

Корисність інформації оцінюється за ефектом, що відображає результат прийняття на її основі певного рішення: “інформація корисна лише тоді, коли вона потрапляє туди, де в ній є потреба” [9, с. 417]. На практиці на ринку цінних паперів

інформація може бути як надзвичайно цінною, так і зовсім непотрібною. Актуальність інформації дозволяє підвищити ймовірність досягнення цілей та виконання поставлених завдань. Для ефективної реалізації фінансових інтересів на ринку цінних паперів важливе значення має своєчасність надходження інформації. При цьому важливо зауважити, що часткова, проте вчасно одержана інформація зазвичай значно корисніша для прийняття рішень, аніж повна, проте одержана із запізненням. Одна і та сама інформація, проте оброблена та оцінена аналітиками різного рівня підготовки, може бути наділена різними змістовними ознаками. Це свідчить про те, що оброблення значного масиву вхідних даних дає можливість одержати достовірну інформацію для учасника ринку цінних паперів на виході, проте її корисність від застосування буде різною та залежатиме від суб'єкта, який її використовує. Це положення доводить той факт, що застосування сучасних інформаційних технологій є лише інструментом підготовки аналітичної інформації, все інше залежить від правильного користування нею. Інформація повинна надходити постійно, оскільки на ринку завжди виникає потреба у коригуванні інвестиційних рішень. Накладаючись на уже зафіксовану раніше, вона сприяє поступальному розвитку. В той же час зафіксовані в інформації повідомлення, відомості, знання є дискретними, тобто такими, що характеризують окремі фактичні дані, закономірності та властивості об'єктів – носіїв інформації [10, с. 19-21].

Ефективне інформаційне забезпечення ринку цінних паперів формує позитивні передумови для ефективної торгівлі фінансовими активами. Повнота, адекватність та своєчасність інформації свідчать про сильну форму інформаційної ефективності ринку цінних паперів та дозволяють його учасникам одержати фінансову інформацію без особливих зусиль та фінансових витрат. Безумовно, це сприяє зниженню рівня трансакційних витрат в процесі торгівлі фінансовими активами. “На інформаційно ефективних ринках можлива точніша оцінка співвідношення “ризик–дохід” для окремих цінних паперів та їх класів, а тому інвестори мають більше можливостей створити оптимальні інвестиційні портфелі” [10, с. 198]. Таким чином, ринок цінних паперів має можливість функціонувати ефективно, перерозподіляючи фінансові ресурси, необхідні для економічного розвитку країни, забезпечуючи безперервний процес трансформації заощаджень в інвестиційний капітал.

Сучасний ринок цінних паперів – це складна система із власною розгалуженою інформаційною базою, яка дозволяє акумулювати, обробляти та поширювати інформаційні дані, необхідні в процесі торгівлі фінансовими активами на ринку цінних паперів (рис. 1). Бурхливий ріст капіталізації фондових ринків та розвиток інформаційного бізнесу збільшують масштаби інформаційних потоків та час інвесторів для їх обробки для прийняття адекватних інвестиційних рішень. Це зумовлює необхідність систематизації та структуризації фінансових показників на ринку цінних паперів. Зокрема, “сучасна система статистичних показників ринку цінних паперів може бути структурована таким чином: статистика курсів цінних паперів; статистика обсягів операцій з цінними паперами; статистика доходності, ризику, ліквідності, інших показників інвестиційної якості цінних паперів” [11, с. 261-262].

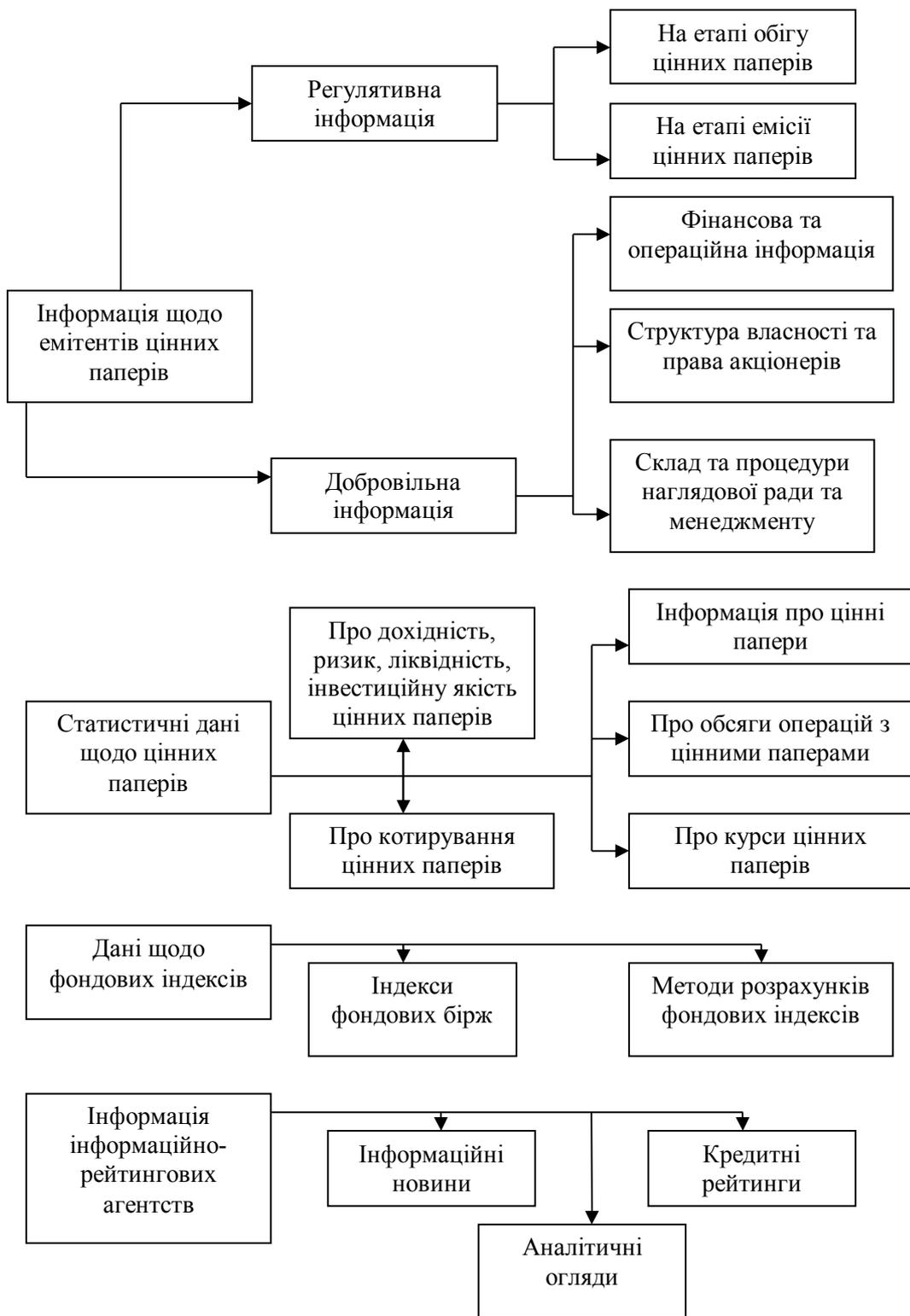

Рис. 1. Інформаційно-аналітичне забезпечення ринку цінних паперів
 Джерело: розроблено автором на основі [11]
 Fig. 1. Information and analytical support of the securities market

Базовою інформацією, яка є основою технічного та частково фундаментального аналізу, є інформація про курси цінних паперів та обсяги операцій з ними. Досліджуючи взаємозалежність між курсами цінних паперів, обсягами їх операцій за допомогою показників кореляції, інвестори приймають рішення щодо горизонтів

інвестування та формують портфель цінних паперів. Інформаційне забезпечення фондової біржі становлять дані щодо ринкової капіталізації кожного з цінних паперів (їх ринкового обігу протягом певного періоду часу) та показник загальної капіталізації ринку цінних паперів. Цей показник дозволяє виділити оборотність конкретних цінних паперів, визначити рівень ліквідності ринку цінних паперів.

Статистична база ринку цінних паперів постійно доповнюється новими показниками паралельно з розвитком торгівлі фінансовими активами: пропонуються нові індикатори дохідності, визначення рівня інвестиційної привабливості, критерії ефективності процесів управління портфелями фінансових активів тощо. В різних країнах інформаційне забезпечення ринку цінних паперів різне, проте з розвитком інформаційних систем та комп'ютерних технологій інформаційна база щодо цінних паперів стала більш деталізованою та доступною для розуміння широкого кола користувачів. Зокрема, зведена інформація про ринкову вартість цінного паперу містить дані щодо назви цінного паперу, емітента, поточної ринкової ціни та цінових змін порівняно з попереднім днем.

Важливе значення в інформаційному забезпеченні ринку цінних паперів мають *фондові індекси* – показники біржової активності, які розраховуються фондовими біржами в реальному часі та характеризують зміни в рівні цін за певний час (кількісні зміни акцій), що використовуються для аналізу динаміки ринку цінних паперів та є важливим показником у системі моніторингу стану його кон'юнктури та прогнозування тенденцій його розвитку. Для інвесторів інтерес становить динаміка зміни індексів, що дає можливість визначати напрям руху ринку цінних паперів. Оприлюднюються фондові індекси фондовими біржами, а також рейтинговими агентствами та інформаційними компаніями.

Ринок цінних паперів є надзвичайно складною системою як за структурою, так і за змістом. Ефективність його функціонування залежить від великої кількості системоутворюючих факторів – політичних, соціально-економічних, технічних, організаційних, інформаційних, знанневих тощо. В сучасних умовах ефективність торговельної діяльності з фінансовими активами все більше й більше залежить від інформаційного та знанневого чинників, тому саме інформація та знання є фундаментом для формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення ринку цінних паперів.

Бурхливий розвиток ринку цінних паперів збільшив потоки інформації при прийнятті рішень щодо інвестування, розвиток інформаційних технологій зменшив час доступу інвестора до даної інформації, тоді як необхідність негайного прийняття інвестиційних рішень потребувала наявності спеціальних сигналів щодо доцільності прийняття того чи іншого інвестиційного рішення. Сьогодні масштабні обсяги інформації обмежують час детального його аналізу, тому все більше інвесторів довіряють аналітичній інформації, яка здійснюється спеціальними інституціями ринку цінних паперів. Однією з таких інформацій є кредитний рейтинг – інструмент для оцінювання кредитоспроможності позичальника та надійності його боргових зобов'язань, що є основою формування плати за кредитний ризик. Кредитний рейтинг надає учасникам ринку цінних паперів інформацію про кредитоспроможність емітентів та сприяє формуванню максимально прозорих та ефективних відносин між інвестором та позичальником, оскільки свідчить про інформаційну прозорість, надійність і фінансову стабільність компанії-емітента цінних паперів. Високий рівень кредитного рейтингу позитивно впливає на можливості інвестора залучити ресурси на більш вигідних для нього умовах та збільшує шанси залучити ресурси за нижчою ставкою. На практиці рейтинги надаються рейтинговими агентствами.

Будучи комерційною інституцією, рейтингове агентство проводить аналіз фінансового стану емітента та оцінює рівень його платоспроможності. Рейтингове агентство пропонує рейтинги фінансових інструментів та емітентів на ринку цінних паперів і, таким чином, інформують клієнтів про їхню діяльність. Рейтинги допомагають орієнтуватися і вибрати об'єкт інвестування, вони є інструментом підтримки прийняття інвестиційного рішення. Залежно від місця в рейтингу формується суб'єктивна думка клієнта про надійність емітента. Проте і самі рейтинги повинні користуватися довірою користувачів.

Кредитні рейтинги є основою при прийнятті інвестиційних рішень для безпосередніх інвесторів, фінансових посередників та органів управління та нагляду. Важливою проблемою ефективної системи рейтингування є формування довіри до них. Отже, рейтингова оцінка повинна користуватися довірою серед учасників ринку, а для цього рейтингове агентство повинно мати якісну історію оцінювання та бути неупередженим у процесі рейтингування.

Рейтингові послуги користуються популярністю, незважаючи на нарікання на рейтингові інституції щодо присвоєння рейтингу. Працівниками рейтингових агентств є фахівці з досвідом практичної роботи у відповідних сферах економіки та теоретичними знаннями. Рейтингове агентство, на відміну від інформаційних агентств, має доступ до інсайдерської інформації, оскільки в процесі аналітичного дослідження має можливість ознайомитись із «внутрішньою» звітністю компаній, планами їх розвитку на перспективу, оцінити рівень компетентності керівництва компанії.

Результати рейтингової оцінки повинні бути об'єктивними, оскільки формують репутацію рейтингового агентства. Присвоєння відповідного рівня рейтингу супроводжується наданням стислого рейтингового звіту з інформацією, яка використовувалася для визначення рейтингу. Слід пам'ятати про необхідність постійного оновлення кредитного рейтингу враховуючи зміну стану справ у компанії.

Сьогодні в Україні офіційно зареєстровані та функціонують 5 вітчизняних рейтингових агентств, діяльність яких регламентується Законами України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» та «Про цінні папери та фондовий ринок»: ТОВ «Рейтингове агентство «ІВІ-Рейтинг»; ТОВ «Рюрік»; ТОВ «Рейтингове агентство «Експерт-рейтинг»; ТОВ «Кредит-Рейтинг»; ТОВ «Рейтингове агентство «Стандарт-рейтинг») та три визнані міжнародні структури (Fitch Ratings; Moody's Investors Service; Standard and Poor's) [11, с. 317-319]. Міжнародні рейтингові агентства не зацікавлені у веденні бізнесу на території України через недостатність та непрозорість інформації, яка може в майбутньому призвести до формування їхнього хибного рейтингу та втрати репутації, тоді як вітчизняні рейтингові агентства пропонує консалтингові та аналітичні послуги, а інфраструктурні рейтинги КУА здійснює лише одне рейтингове агентство (табл. 1)

Інформація щодо чинних рейтингів вітчизняних рейтингових агентств (8 чинних рейтингів з інвестиційної привабливості у «ІВІ-Рейтинг» та 3 інфраструктурні рейтинги КУА в «Експерт-Рейтинг») говорить про те, що вітчизняні та зарубіжні рейтингові агентства, які діють на ринку цінних паперів, не є прямими конкурентами, оскільки працюють у різних сегментах та у різному ціновому діапазоні на свої послуги: приблизна річна оплата місцевих рейтингових агентств за підтримку рейтингу коливається в межах 10-60 тис. грн., у той час як ціна міжнародних рейтингових послуг знаходиться в межах 23-75 тис. грн. [12].

Таблиця 1

Типи рейтингів, які надаються національними рейтинговими агентствами на ринку цінних паперів (станом на 31.12.2016 р.)

Table 1

The types of ratings, which are provided by national rating agencies on the securities market (December 31, 2016)

Рейтингові агентства	Рік заснування	№ включення до держ. реєстру	Рейтинг інвестиційної привабливості	Рейтинг корпоративного управління	Інфраструктурні рейтинги КУА
ІВІ-Рейтинг	2005	№3 від 12.04.2010	+	+	
Рюрик	2004	№4 від 12.04.2010			
Експерт-Рейтинг	2007	№5 від 09.06.2010	+	+	+
Кредит-Рейтинг	2001	№6 від 10.04.2012		+	
Стандарт-Рейтинг	2010	№8 від 10.04.2012			

Джерело: складено автором на основі інформації з офіційних сайтів рейтингових агентств: <http://ibi.com.ua/> ; <http://rurik.com.ua/> ; <http://www.expert-rating.com/> ; <http://www.credit-rating.ua/ua/> ; <http://standard-rating.biz/?page=all>

На нашу думку, сьогодні в Україні на ринку цінних паперів налічується доволі значна кількість рейтингових агентств – “незалежних експертів”. Загальна їх кількість практично дорівнює кількості рейтингових інституцій США, проте якість наданих ними рейтингових послуг на вітчизняному ринку залишає бажати кращого. У Росії вісім рейтингових агентств, у тому числі міжнародні, хоча капіталізація ринку цінних паперів в рази більша. З одного боку, значна кількість рейтингових агентств на вітчизняному ринку цінних паперів є корисною для споживача фінансової послуги, оскільки він має вибір щодо цінової пропозиції, що впливає на стабілізацію цін на рейтингові послуги, проте, з іншого боку, попит на послуги рейтингових агентств незначний, тому боротьба за клієнта між рейтинговими компаніями призводить до зменшення кредитної якості оцінки емітентів цінних паперів. Безсумнівно, висока конкуренція паралельно з низьким попитом на рейтингові послуги збільшує ризики зниження якості рейтингових досліджень. Деякі компанії намагаються конкурувати шляхом невинного прискорення рейтингових процедур, зменшення обсягу даних, які вимагаються у клієнтів при процедурі рейтингування, а в деяких випадках і за рахунок завищення рівня кредитного рейтингу. Наступна проблема полягає в низькій якості клієнтів рейтингових агентств, особливо за контрактними рейтингами, котрі намагаються збільшити привабливість свого бізнесу завдяки отриманню високого рейтингу [12].

Якщо показники рейтингового оцінювання не відповідають реальному фінансовому стану емітента чи “відсоток дефолтів за високими кредитними рейтингами є більшим, ніж у нижчих рейтингових категоріях, імовірно, це свідчить про неякісну рейтингову оцінку” [13]. У вітчизняних реаліях оцінити рівень точності рейтингів надзвичайно складно через відсутність на ринку цінних паперів дефолтів, які б

припадали на некризовий період розвитку економіки України. Окрім цього, немає законодавчо закріпленого визначення поняття “технічний дефолт”, в якому опинилася значна кількість емітентів облігацій у 2008-2009 роках. Як наслідок, куди слід відносити таку категорію клієнтів, остаточно незрозуміло” [13].

Ситуація з міжнародними рейтинговими агентствами теж не є позитивною. Сьогодні на світовому ринку цінних паперів працює більш як 100 рейтингових агентств, проте лише декілька з них мають всесвітнє визнання. Це Fitch Ratings (Велика Британія), Moody’s (США), Standard & Poor’s (США). Після кризи 2008–2009 рр. якість рейтингового оцінювання та відповідно попит на послуги рейтингових агентств сильно похитнулися. Варто згадати, як за місяць до дефолту рейтингове агентство Standard & Poor’s присвоїло найвищий рейтинг надійності одному з найбільших американських інвестиційних банків Lehman Brothers Holdings, а також гучне банкрутство найбільшої за обсягом ринкової капіталізації в історії бізнесу компанії Enron. Після того, як ринкова вартість активів впала на мільярди доларів, виникло питання, якою ж вона була насправді. Наслідки виявились катастрофічними: скорочення кількості робочих місць, завдані збитки, втрата пенсій та зіпсована репутація маси людей, основна провина яких полягала в тому, що вони працювали на Enron чи мали з нею ділові відносини. Якщо «копнути глибше», тривожні сигнали надходили на ринок ще до того: банкрутство компаній у декількох країнах, ситуація з “мильними бульбашками” інтернет-буму, падіння світової економіки та значна волатильність ринків цінних паперів. Критика рейтингових агентств дійшла піку у зв’язку з кризою суверенного боргу в ЄС. Після зниження рейтингу Португалії світовим рейтинговим агентством Moody’s до рівня спекулятивного ЄС звинуватив світові рейтингові агентства в тому, що вони заангажовані, працюють проти Європи, і оголосив про намір створити власне рейтингове агентство, що остаточно підірвало довіру до рейтингів як інструменту оцінки ризиків.

Інформацію щодо моніторингу стану ринку цінних паперів поширюють інформаційні агентства – юридичні особи, спеціалізовані суб’єкти інформаційної діяльності, – основна мета яких – забезпечення своїх клієнтів оперативною політичною, економічною, соціальною та культурною інформацією. В Україні діяльність інформаційних агентств регулюється Законом України “Про інформаційні агентства” [14] та охоплює збирання, обробку, створення, зберігання, підготовку інформації до поширення, випуск та розповсюдження інформаційної продукції. Основна мета інформаційного агентства полягає в наданні своєчасної інформації своїм клієнтам: підприємствам, організаціям, державним установам та приватним особам. Сьогодні провідними міжнародними інформаційними агентствами, які спеціалізуються на новинах щодо ринку цінних паперів, є Bloomberg, Thomson Reuters та ін. Вони надають інформацію щодо стану ринків, аналітичні огляди економічних тенденцій, трендів на міжнародних та національних фондових ринках у режимі онлайн: дані про курси валют, фондові індекси, кредитні рейтинги, корпоративні звіти, огляди економік країн світу, динаміку цін товарів, якими торгують на біржах, тощо [11, с. 330].

Використовуючи сервіси Bloomberg <https://www.bloomberg.com/europe>, клієнт може ознайомлюватись з актуальною для нього інформацією про останні події у фінансовому секторі економіки, ринкові вартості фінансових активів та динаміку їх змін на світових фондових майданчиках, самостійно проводити онлайн-торгівлю з фінансовими активами через ТІС тощо. До слова, сьогодні Thomson Reuters дає можливість своїм клієнтам проводити операції з купівлі-продажу фінансових активів, самостійно приймати інвестиційні рішення та оптимізувати рівень фінансового ризику. Окрім можливості одержання доступу до торгів на ринку цінних паперів, торговельний модуль Thomson Reuters <https://www.thomsonreuters.com/en.html> надає можливість

клієнтам комбінувати власні рішення паралельно в різних сегментах ринку: фондовому, сировинному, енергетичному тощо.

Значна роль у формуванні інформаційного забезпечення ринку цінних паперів в Україні належить чотирьом інформаційним агентствам: УКРІНФОРМ, УНІАН, “Інтерфакс-Україна” та “РБК-Україна”.

УКРІНФОРМ – інформаційне агентство державної форми власності, послугами якого користуються центральні та місцеві органи влади, друковані видання та телерадіокомпанії України, вітчизняні й зарубіжні підприємства та організації [11, с. 330]. У вільному доступі на Інтернет-сайті агентства <https://www.ukrinform.ua/> є розділ “Ділова Україна”, в якому висвітлюються бізнес-новини, короткі огляди діяльності підприємств України та інших країн світу, характеризується їх продукція тощо. УНІАН – українське незалежне інформаційне агентство новин – є одним із найбільших у країні інформаційних агентств, яке для своїх клієнтів на платній основі на Інтернет-сайті <https://www.unian.ua/> формує добірку бізнес-новин, новини фінансів і банків, фондового ринку та компаній тощо. Сьогодні інформацією УНІАН користуються засоби масової інформації, органи державної влади, вітчизняні підприємства та представництва іноземних компаній [11, с. 331-332]. “Інтерфакс-Україна” – інформаційне агентство міжнародної інформаційної групи Interfax Information Services, до основних інформаційних продуктів ринку цінних паперів якого належать такі (<http://ua.interfax.com.ua/>): ділові новини / економіка, бізнес-панорама, огляд законодавства, фондовий ринок, страхування, статистика страхових компаній, фондова статистика, фінанси, банки України тощо. Послугами агентства користуються засоби масової інформації та корпорації, інвестиційні фонди, банківські й фінансові установи, органи державної влади [11, с. 332]. Діяльність інформаційного агентства “РБК-Україна” (<https://www.rbc.ua/ukr>) зосереджена на наданні фінансової, економічної та політичної інформації в Україні й за її межами. Зокрема, для учасників ринку цінних паперів поширюються новини економіки, компаній, дослідження ринків, довідники з курсів валют, депозитів, фореку, нафти, золота, світові індекси тощо [11, с. 332-333].

Відтак ефективна торгівля фінансовими активами на ринку цінних паперів обумовлюється продукуванням інформаційними агентствами повної і своєчасної актуальної політичної та соціально-економічної інформації.

Поширення новин та імпульсів, що дозволяють прийняти рішення щодо торгівлі фінансовими активами, породжує ефект «стадної» поведінки на ринках цінних паперів. Значна частина інвесторів приймають рішення щодо купівлі чи продажу фінансових активів на основі аналітичних звітів. Як наслідок, зміни цін на ринку відбуваються під впливом значної кількості одновекторних (“стадних”) дій учасників. Тому досить часто метою інвестиційних компаній є не максимально правильне прогнозування напрямів і величини зміни вартості фінансових активів у майбутньому та допомога клієнту в реалізації його фінансових інтересів, а задоволення власних фінансових інтересів. Це призводить до маніпулювання ринком, збільшення оборотів за клієнтськими операціями, отримання замовлень щодо надання консультаційних послуг тощо.

Особливості інформаційно-аналітичного забезпечення ринку цінних паперів безпосередньо залежать від специфіки його розвитку та включають: інформацію про емітентів цінних паперів (регуляторна та добровільна інформація), інформаційні бази даних про цінні папери, інформацію про фондові індекси та інформаційно-аналітичні дані рейтингових та інформаційних агентств.

Висновки. Інформація – джерело діяльності ринку цінних паперів. Інвестори, вкладаючи фінансові ресурси, ризикують капіталом, використовуючи в основному інформацію, яку надають компанії – потенційні об’єкти фінансування.

Враховуючи це, інформація повинна бути своєчасною та достовірною, а стиль її подання – зрозумілим для пересічного громадянина. Інвестори повинні бути впевненими в тому, що інформація, яка надходить від компанії, є повною, точною та заслуговує на довіру. Керівництво компаній, рада директорів та незалежні аудиторські фірми (за підтримки органів регулювання) мають цілком конкретні та взаємопов'язані обов'язки щодо забезпечення суб'єктів ринку цінних паперів інформацією найвищого рівня, тоді як діяльність аналітичних центрів полягатиме в здійсненні якісного аналізу наявної на ринку інформації.

Інвестори адекватно оцінюють як можливість одержання прибутку, так і можливість збитку від торговельних операцій з фінансовими активами, проте вони безумовно повинні бути впевненими в тому, що результати їх діяльності, якими б вони не були, є наслідком прийнятих ними рішень, а не вад інформації.

1. Бенг А. И. Кибернетика и общественные науки / А. И. Бенг // Методологические проблемы науки. – 1964. – №6. – С. 259-260.
2. Головка А. Т. Ринки фінансових інструментів та їх інфраструктура: монографія / А. Т. Головка, С. М. Лаптев, В. Г. Кабанов. – К.: Університет економіки та права «КРОК», 2009. – 560 с.
3. Дробязко А. Інфраструктура банківського сектору: питання визначення, структуризації та розвитку / А. Дробязко // Вісник Національного банку України. – 2012. – №7. – С. 14–17.
4. Коваленко Ю. М. Інституціоналізація фінансового сектору економіки: монографія / Ю.М. Коваленко. – НУДПСУ. – Ірпінь, 2013. – 608 с.
5. Коробка Р. В. Розвиток інфраструктури фондового ринку як складової фінансової системи України: дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / Р. В. Коробка. – Суми, 2013. – 189 с.
6. Науменкова С. В. Розвиток фінансового сектору України в умовах формування нової фінансової архітектури: монографія / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко. – К.: Університет банківської справи НБУ, ЦНД НБУ, 2009. – 384 с.
7. Рекуненко І. І. Інфраструктура фінансового ринку України: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / І. І. Рекуненко. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. – 411 с.
8. Фінансова інфраструктура України: стан, проблеми та перспективи розвитку: монографія / [В. Опарін, В. Федосов, С. Львовичкін та ін.]; за заг. ред. В. Опаріна, В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2016. – 695 с.
9. Пильцер П. Безграничное богатство. Теория и практика «Экономической алхимии» / П. Пильцер // Новая постиндустриальная волна на Западе. Антология; под ред. В. Л. Иноземцева. – М.: Academia, 1999. – С. 401-428.
10. Ключан В. В. Система інформаційно-консультаційного забезпечення аграрної сфери: теорія, методологія, організація: дис. ... докт. екон. наук: 08.00.03 – економіка та управління національним господарством / В. В. Ключан; Миколаївський національний аграрний університет. – Миколаїв, 2012. – 424 с.
11. Фондовый рынок: підручник: у 2 кн. – Кн. 1 / В. Д. Базилевич, В. М. Шелудько, В. В. Вірченко та ін.; за ред. В. Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К.: Знання, 2015. – 621 с.
12. Брус С. І. Ринок рейтингових послуг в Україні: реалії і вектори розвитку [Електронний ресурс] / С. І. Брус. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vier_2014_2014_13
13. Перерва Г. Точність оцінок рейтингових агентств [Електронний ресурс] / Г. Перерва // Незалежний аудитор. – Режим доступу до ресурсу: http://n-auditor.com.ua/uk/component/na_archive/606?view=material
14. Про інформаційні агентства: Закон України № 74/95-ВР від 28.02.1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр>

References

1. Beng, A. I. "Cybernetics and Social Sciences." *Methodological problems of science*, no. 6, 1964, pp.259-260.
2. Golovko, A. T., Laptev, S. M., and V. G. Kabanov. *Markets of financial instruments and their infrastructure*, University of Economics and Law "KROK", 2009.
3. Drabiazko, A. "Infrastructure of the banking sector: issues of definition, structuring and development." *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no.7, 2012, pp.14-17.
4. Kovalenko, Y. M. *Institutionalization of the financial sector of the economy*, NUSTSU, 2013.

5. Korobka, R. V. *Development of the stock market infrastructure as a component of the financial system of Ukraine*. (Unpublished candidate dissertation), 2013.
6. Naumenkova, S. V., and S. V. Mishchenko. *Development of the financial sector of Ukraine in the conditions of the formation of a new financial architecture*, Banking University of the NBU, 2009.
7. Rekunenko, I. I. *Infrastructure of the financial market of Ukraine: the current state and prospects of development*, "Oasis NBU", 2013.
8. *Financial infrastructure of Ukraine: state, problems and prospects of development*. Edited by V. Oparin, V. Fedosov, KNEU, 2016.
9. Pilcer, P. "Unlimited wealth. Theory and practice of "Economic alchemy." *New post-industrial wave in the West*. 1999, pp.401-428.
10. Klochan, V. V. *The system of informational and consulting support for the agrarian sphere: theory, methodology, organization*: (Unpublished doctoral dissertation), 2012.
11. *Stock market. Book 1*. Edited by V. D. Bazylevych, Knowledge, 2015.
12. Brus, S. I. *Market of rating services in Ukraine: realities and development vectors*, 2014. Vernadski National library of Ukraine, nbuv.gov.ua/UJRN/viep_2014_2014_13
13. Pererva, G. "Accuracy of rating agencies ratings." Independent auditor, n-auditor.com.ua/en/component/na_archive/606?view=material
14. "About information agencies. Law of Ukraine". The Verkhovna Rada of Ukraine, 1995zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/95-av

Рецензенти:

Опарін В. М. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів ДВНЗ «КНЕУ ім. В.Гетьмана»;

Фадєєва І. Г. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів ІФНТУНГ.

УДК 336.1

ББК 65.26

Гудзова О. О.

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Львівський торговельно-економічний університет,
Укоопспілка України,
кафедра комп'ютерних наук,
вул. Туган Барановського, 10, м. Львів,
79005, Україна,
тел.: 0503376246,
e-mail: osjanka@gmail.com

Анотація. Стаття спрямована на дослідження теоретико-методичних засад грошово-кредитної політики як елемента в системі забезпечення економічної безпеки держави. Метою статті є узагальнення і уточнення сутнісних характеристик і особливостей реалізації грошово-кредитної політики в системі забезпечення економічної безпеки держави. Застосовано такі методи дослідження, як системно-інституціональний підхід для виявлення ознак і зв'язків грошово-кредитної політики та економічної безпеки держави, наукової абстракції, логічний підхід для формування параметрів грошово-кредитної політики. Обґрунтовані місце, завдання та роль грошово-кредитної політики у системі складових економічної безпеки держави. На відміну від усталених підходів, коли визначається місце грошово-кредитної політики в системі фінансової безпеки, обґрунтовано значимість політики в системі економічної безпеки держави. Результати мають практичну значимість, яка полягає в можливості їх використання при плануванні грошово-кредитної політики держави.

Ключові слова: економічна безпека держави, фінансова безпека, грошово-кредитна політика.